

Temat: Zofia znaczy mądrość.

I. Co oznacza twoje imię?

Wprowadzenie:

Imię w tradycji chrześcijańskiej ma dwie funkcje: - wyznacza zadania, jakie człowiek ma do spełnienia w życiu oraz określa człowieka: jaki jest, czym się charakteryzuje. Może to nie zawsze się sprawdza, ale warto wiedzieć, co oznacza moje imię, jakie wartości ze sobą niesie.

Na przełomie XVI i XVII wieku żyła kobieta, której imię oznacza mądrość. Z woli Boga, jak wierzymy, Kościół ogłosi ją błogostawioną, to znaczy oficjalnie powie o niej, że jest w niebie. Dlaczego to się dzieje dopiero dziś, po ponad 350 latach od jej śmierci?

Warto się nad tym zastanowić. Nieodzowna w tym zadaniu jest znajomość kontekstu historycznego.

II. Jak było w XVII wieku?

Praca w grupach

W trzech kolumnach wypisujemy 1) co/jak było w XVII wieku 2) czego nie było 3) co/jak jest i dzisiaj. Prezentacja na forum.

Propozycja tabelki:

	Co/jak było	Czego nie było	Co/jak jest i dzisiaj
Obyczaje, życie codzienne	Szacunek dla starszych, attyki na kamienicach, długie suknie,	Tesco	Nieuleczalne choroby
Technika, środki komunikacji	Powozy, karoce konne, piece na drewno lub węgiel, brukowane drogi	Kolej, MPK, samoloty, telefony, komputer, TV...	Listy papierowe
Spółczeństwo, edukacja	Podziały stanowe: szlachta, chłopci, mieszczenie, duża i wczesna umieralność ludzi	Szkół dla dziewcząt, szkół koedukacyjnych	Biedni i bogaci, uniwersytety
Kościół	Reformacja, devotio moderna	Jedności	Gorliwa pobożność, święci, działalność charytatywna
Polityka państwa wewnętrzna i zagraniczna	Wojny z sąsiadami, liberum veto, sejmy	Czołgów, broni masowego rażenia	Nieudolność rządzących

Puenta: zmieniają się warunki życia, okoliczności zewnętrzne, niezmiennie jednak pozostaje w człowieku rozeznanie dobra i zła, wrażliwość na potrzebujących. Postęp techniczny i rewolucja społeczna nie są w stanie zaradzić wszystkim ludzkim potrzebom.

III. Curriculum vitae Sophiae Czeska

Katecheta przedstawia życiorys Zofii. Może poddać refleksji uczniów niektóre wydarzenia z jej życia. Z uwzględnieniem w jaki sposób te wydarzenia mogły mieć wpływ na jej dalsze decyzje życiowe.

W czasach wyżej opisanych przychodzi na świat Zofia. Jest trzecim spośród dziewięciorga dzieci Mateusza i Katarzyny Maciejowskich.

- rodzi się w rodzinie szlacheckiej – co to znaczy? (są poważani, należą do wyższej warstwy społecznej, mają majątki – po kilka wsi, które przynoszą - lub nie (klęski żywiołowe, wojny) - im dochody)

- w rodzinie wielodzietnej – czego się mogła nauczyć o życiu? (nie zawsze można mieć wszystko, co się wymarzy, trzeba umieć się podzielić tym, co się ma, podjąć troskę i zadania wobec młodszego rodzeństwa, bywają kłótnie, nieporozumienia, może też być dużo radości, wzajemnej pomocy, wsparcia. Można z powodzeniem uczyć się miłości bliźniego, dbać o innych)

W wieku 16 lat wyszła za mąż za szlachcica imieniem Jan pochodzącego z miejscowości Czechy w Polsce. Przyjęła nazwisko męża. Wtedy nie było szkół dla dziewcząt. Zawarcie związku małżeńskiego w wieku szesnastu lat było sprawą oczywistą i normalną.

- co dziś robią szesnastolatki?

IV. Wątek kryminalny.

Po 6 latach została wdową. Bez dzieci. Miała 22 lata. Niedługo po śmierci męża została porwana, by zawrzeć związek małżeński. Takie porwania się zdarzały, choć były surowo zabronione. Porywaczowi groziła za to kara skonfiskowania majątku, utraty dobrego imienia i wygnania z kraju. Porywacz nazywał się Hermolaus (Herman) Gładysz. Zofia odmówiła mu ręki. Hermolaus dwa lata później ożenił się z siostrą Zofii – Anną.

Praca w parach

Przedstawcie mowę obronną Hermana w sądzie, podajcie motywy porwania – jaka była Zofia, że zdecydował się na takie ryzyko.

Puenta: Zofia musiała być piękną kobietą, zapewne nie tylko zewnętrznie, ale przede wszystkim sercem. Musiała być kimś z kim warto się związać na całe życie.

V. Realizacja powołania

Zofia przez ok. 12 lat poszukiwała swojej drogi życia. Udzielała się w Arcybractwie Miłosierdzia, założonym przez Piotra Skargę, wspomagała krakowskie klasztory i kościoły oraz szkoły jezuitów dla chłopców. Aż wreszcie – znalazła. Założyła w Krakowie przy ul. Szpitalnej tak zwany „Dom Panieński inaczey Dom Sierocy) Ofiarowania Panny Maryi”, w którym wychowywała i kształciła dziewczęta w wieku od 7 do 16 lat. Tak o tym pisze:

Praca z tekstem

PRZEDMOWA **do Ustaw Domu Panieńskiego pióra Matki Zofii Czeskiej** **(fragmenty)**

Postanowiłam i ja sobie, wdzięczna będąc dobrodziejstw Boskich do czasu powierzonych, abym to wszystko, cokolwiekem z pozostałej mojej substancji na wychowanie i wyżywienie moje, aż do śmierci sobie była zostawiła, Bogu samemu na chwałę Jego oddała; mając za to, iż nikomu inszemu lepiej się to dostać nie może, jako temu z którego szcudrobliwey ręki przedtymem ją była wzięła. Ale że Bóg jako Pan wszystkich rzeczy, żadney darowizny naszej nie potrzebując, przyjaciółom to swoim, sługom, sierotom i dzieciom oddawać każe, i co się im daje, jakoby Onemu samemu się dawało, przyjmuje. Między temi obralam sobie najmniejsze dzieci i sieroty, to jest ubogie i opatrzenia nie mające Panienki, aby z tej najmniejszej cząstki (przy której mię Bóg z laski i miłosierdzia swego zostawił) miały wychowanie dobre, i młodości ćwiczone były, nie tylko w bojaźni Bożej, w uczciwych i chrześcijańskich obyczajach, ale też i w robotach powierzchownych stanowi panieńskiemu przynależących, mając osobliwie wzgląd na zachowanie uczciwości dziewiczej w Panienkach, która niebezpieczne trudności przychodzi za złym lat młodych ćwiczeniem.

Będą w tym domu panien trzy porządki:

W pierwszym będą stanu tak szlacheckiego jako i miejskiego, których Rodzicy abo odumarli, abo dla niedostatku swego, abo dla jakiej słuszney przyczyny przystojnie wyżywić nie mogą, takowych będzie tyle, jak wielom potrzeby ich wszystkie Dom będzie mógł opatrzyć.

Drugie Panny także miejsce mieć mogą, które Rodzicy do pewnego czasu, na ćwiczenie za swym kosztem dadzą, według czasu od stołu tylko płacąc.

Trzecie też Panny być mogą, które się czytać, pisać, szyć i inszych robót uczyć będą, a te do domów na obiady, na wieczerzę i na noc odchodzić mają.

O takie Panny nie trudno. Trudno o takie, które będą uczyć i wychowywać. Dlatego jest rzeczą potrzebną, aby w tym Domu postanowione było Zgromadzenie osób dobrych, które będą uczyć Panienki.

Poszukujemy:

- Dlaczego Zofia założyła ten dom dla dziewczynek – jaki miała powody, motywy, co nią kierowało? *(wdzięczna będąc dobrodziejstw Boskich – z wdzięczności, chcę oddać Bogu dary, którymi ją obdarzył; jest to możliwe tylko poprzez bliźniego – stąd wybór najmniejszych ubogich i sierot)*
- Jaki postawiła sobie cel? *(Aby dziewczęta miały wychowanie dobre, i młodości ćwiczone były w bojaźni Bożej, w uczciwych i chrześcijańskich obyczajach i w robotach powierzchownych stanowi panięskiemu przynależących (szyc, prać, strawę warzyć, pończoszki dziać, haftować, prowadzić dom, sprzątać, mając osobliwie wzgląd na zachowanie uczciwości dziewiczej – zachowanie czystości. uczyła również czytać i pisać.)*
- W jaki sposób było zorganizowany dom Zofii -jakie formy szkolnictwa odpowiadają poszczególnym „porządkom” (grupom) dziewcząt? (pierwszy porządek – dom dziecka, świetlica; drugi – szkoła z internatem, trzeci szkoła w dzisiejszym tego słowa znaczeniu).
- w czym Zofia widziała zapewnienie trwałości swego Domu i jego zadań? (zgromadzenie zakonne)

VI. Dom pod patronatem

Zofia przede wszystkim chciała dać dziewczętom dom – miejsce bezpieczne, gdzie zaspokojone zostaną wszystkie podstawowe potrzeby życiowe, ale też i te w wymiarze intelektualnym oraz duchowym. Stąd również wybór patronki Domu Panieńskiego – Maryi ofiarowanej w świątyni. Według tradycji Maryja była długo oczekiwanym dzieckiem, które według złożonego przez rodziców ślubu zostało oddane do świątyni w Jerozolimie na służbę. Maryja przebywała tam aż do zaślubin z Józefem wykonując prace służebne i porządkowe. Niewątpliwie również dużo się modliła.

Poszukiwanie odpowiedzi na pytanie:

Dlaczego Zofia wybrała Maryję Ofiarowaną w świątyni na patronkę Domu Panieńskiego?

Puenta: Dorastająca dziewczynka potrzebuje nie tylko dobrego wzorca – potrzebuje wzorca najlepszego. Najdoskonalszym jest Maryja.

VII. Czy Zofia zrealizowała treść swojego imienia?

Mądry według Biblii to ten, który żyje według słowa Bożego, wypełniając Boże przykazania. W jaki sposób Zofia żyła Ewangelią?

- wszystko co uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych Mnieście uczynili
- idź, rozdaj, co masz, a będziesz miał skarb w niebie
- gromadźcie sobie skarby w niebie, gdzie ani mól, ani rdza nie niszczą
- strzeżcie się, abyście nie wzgardzili żadnym z tych małych.

Zadani domowe: oceń aktualność dzieła Zofii w naszych czasach. Czy równie dobrze mogłaby żyć i działać dzisiaj i to byłoby potrzebne?